

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

540 פ"ק פ"ק פ"ק - זכור תפ"א שנה י"א אל"ן 540
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון - 050-4145482

הנושא: ביטול הפחד בחודש אדר

חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. החודש הראשון ליהודים הוא חודש ניסן, ולכן מבואר בתיקוני זוהר (הקדמה ט:) שישנם י"ב צירופי השם הו"ה כנגד י"ב חדשי השנה, ובחודש ניסן שולט בו הצירוף של השם הו"ה ביושר, היוצא מראשי תיבות הפסוק (תהלים צ"ג, י"א): 'ישמחו השמים ו'תגל הארץ, והביאור בזה כי כאשר הצירוף הוא ביושר שולטים הרחמים בעולם, לכן בחודש ניסן ישמחו השמים ו'תגל הארץ בהתגלות הרחמים בשמים ובארץ. אבל ככל שמתרחקים מהחודש הראשון, השפע הולך ומתמעט, לכן בחר המן את החודש האחרון שבו רחוקים מן השפע האלוקי והשפע הולך ומתמעט.

אולם מה שלא ידע המן את הסוד של עם ישראל ש'נעוץ סופו בתחילתו', ולכן היום המסוגל ביותר בשבוע לעם ישראל הוא יום שבת. אע"פ שכותב בספר 'ערות דבש', כי אצל הנוצרים הקדמונים, יום שבת הוא יום של מזל רע והיו מתענים בו, כי באמת מצד עצמו הוא יום האחרון של השבוע והוא רחוק מן השפע ההולך ומתמעט, אולם אצל עם ישראל להיפך, ככל שמגיעים לסוף, השפע רק גודל ועולה, כי בזה מתקרבים חזרה אל ההתחלה. ולכן סוף השבת זמן סעודה שלישית הוא זמן שבו יורד השפע הגדול ביותר.

כך גם בעניינה של השנה, החודש האחרון הוא חודש אדר, שבו לכאורה צריך השפע להתמעט, אולם להיפך בו השפע רק גודל ועולה. כי הסוף נעוץ בתחילתו.

כך גם בענין הגאולה העתידה, מצד אחד הדור שלנו הוא דור ירוך חוק מבית המקדש, וקיימת ירידת הדורות, אולם מאידך, דוקא הדור שלנו הדור האחרון, נזכה בו להשפעות הגדולות ביותר, כי אנו הקרובים ביותר לבית המקדש השלישי.

וזוהו שאנו אומרים בקדושת 'כתר' של מוסף של שבת: "הן גאלתי אתכם אחרית כראשית". כלומר הקב"ה אומר לנו: "הן גאלתי אתכם" - הן במצרים והן לעתיד לבוא רק בבחינת "אחרית כראשית", שתזכו לקשר את האחרית עם הראשית בבחינת: "נעוץ סופו בתחילתו", על ידי שתבואו להסתר היותר גדול מצד אחד, ואז תתחיל ההארה של ניסים ונפלאות למעלה מן הטבע עם הגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

ונראה לומר ביאור אחר מדוע בחר המן הרשע את חודש אדר, הרי כל הסיפור היה בחודש ניסן, כמו שנאמר במגילה: "בחדש הראשון הוא חדש ניסן בשנת שמיים עשרה למלך אחשורוש הפיל פנר הנא

הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין ז"ע ביאר (הובא בספר "עירין קדישין" לפורים דף יז.), מדוע בחר המן הרשע, להוציא את הגזירה על ישראל דוקא בחודש אדר: "והטעם שהוא בחודש אדר, כי יש י"ב צירופי הו"ה כנגד י"ב חדשי השנה, ובחודש ניסן אזי מאיר שם הו"ה כסידורו והיא התגלות החסדים, ואחר כך נעשה צירופים בכל חודש וחודש, וכל חודש אשר הצירוף מתרחק מן השורש יותר הוא בהסתר, ובחודש אדר שמאיר בו הצירוף האחרון הוא הצמצום וההסתר יותר מכל חודש.

ועל כן טעה המן והפיל פור, וכל זה בכדי לעשות רע לישראל ח"ו מחמת שהוא צירוף וההסתר האחרון, אך טעה בזה, כי סוף מעשה במחשבה תחילה, ונעוץ סופו בתחילתו, כמו שמזל יום שבת קודש הוא מזל אחרון, ודוקא יש בו התגלות הקדושה, וכמו שאנחנו בעקבתא דמשיחא שהוא ההסתר היותר אחרון, אנו מצפים להתגלות אור היותר עליון".

והיינו, נאמר בתורה (שמות י"ב, א'): "החודש הזה לכם ראש

בס"ד

עיר וקדיש מן שמיא נחית
כי לא תשכח מפי דני
יצא לאור
הספר השביעי בסדרת הספרים
נחלת שדה
על התנא האלוקי
רבי שמעון בר יוחאי

א. אור פניו של רבי שמעון בר יוחאי
ב. כיצד התחבא רבי שמעון ובנו בבית המדרש?
ג. מדוע לימוד הזוהר הקדוש מסוגל לעשירות?
ד. בעלי חיים משרתים את רבי שמעון
ה. מעלת רבי כרוספדאי
ו. סוד חמורו של רבי פינחס בן יאיר
ז. מעלת וסגולת יום ל"ג בעומר

"תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו
הוא ימליץ טוב בעדנו ארוננו בר יוחאי"

ניתן להשיג בטלפון:
050-4145482

הגורל לפני המן מיום ומחדש לחדש שנים עשר הוא חדש אדר".
ואחרי שהוא מקבל את אישורו של אחשוורוש ונחתם בטבעת המלך,
מיד: "וְנִשְׁלַח סָפְרִים בְּיַד הַרְצִים אֶל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ לְהִשְׁמִיד לְהָרַג
וְלִאֲבֹד אֶת־כָּל־הַיְהוּדִים מִנְעַר וְעַד־קֶן טוֹף וְנָשִׁים בָּיּוֹם אֶחָד בְּשָׁלוֹשׁ
עֶשֶׂר לְחֹדֶשׁ שָׁנִים־עֶשֶׂר וְהֵאֱחָדֶשׁ אֶדְר וְשָׁלַח לְבֹז".

מה כל כך הבהילות מעכשיו להודיע עד לחודש אדר? כאשר
מבחינה הגיונית עדיף לו להסתיר את כוונותיו, שהרי בינתיים עם
ישראל יכולים לברוח או להתחבא ולא יוכל לממש את זממו להרוג את
כולם?

אלא יש משפט האומר, "הפחד מן המות קשה יותר מהמות". המן
לא חיפש רק את המות, הוא ידע שזה פתרון בלתי אפשרי, הרי לא ניתן
להשמיד את כל היהודים ביום אחד, אלא הוא רצה גם דבר נוסף,
להכניס את עם ישראל למצב של פחד ועצבות. כאשר במשך שנה
שלימה כל מחשבותיהם התעסקו בכך שיש משהו שרוצה לפגוע בהם
ולהרוג אותם, ובזה הוא יכניס אותם לעצבות ויאוש. כך גם אם הם
יצליחו לברוח לשרוד, אבל הם כבר לא יהיו אותם אנשים.

זה מהותו של עמלק שנלחם עם ישראל, כאשר "שָׁמְעוּ עַמִּים
וְרָגְזוּ חַיִל אֶחָד יִשְׁבִּי פְלִשְׁתִּי. אֲזַנְבְּהֶלוּ אֶל־אֹפִי אֲדוֹם אֵילִי מֵאֹב יֶאֱחָזְמוּ
רָעַד נִמְגוּ לִל יִשְׁבִּי כְנָעַן". עמלק יודע, כי אינו יכול לגבור ולנצח את
ישראל, אולם לא זו מטרתו, כל מטרתו להכניס יאוש ועצבות, מורכב לב.
זה מהותו.

זה העניין מדוע דווקא בחודש אדר, מצווה להרבות בשמחה,
לכאורה, וכי הדבר תלוי ב? וכי יכול אני לשלוט על השמחה? אלא
החודש הזה מסוגל לפגוע בעמלק, המביא במעשיו את היהודי לידי פחד
ועצבות. וממילא התוצאה היא ריבוי השמחה.

בודאי שזו גם כוונתם הרעה של המפגעים בימינו אנו, בכל מיני
פגיעי ירי, ושאר מרעין בישין. הרי יודעים הם כי אינם יכולים לסלק
את עם ישראל ממדינתם, אבל כל כוונתם לזרוע פחד ומורכ לב.

אולם דוקא עתה בחודש אדר נזכה להתגבר עליהם, נרבה את
השמחה, את הבטחון בה' ובקרוב נזכה למחיית עמלק ושותפיו אמנו.

אמר הרה"ק רבי נחמן מברסלב ז"ע, שארבעים יום לפני פורים,
צריכים להתפלל הרבה 'הצילנו מקליפת המן ועמלק זכנו לקדושת
מרדכי ואסתר' שוודאי רמוז בזה להינצל מקליפת עמלק שבלב. היא
העצבות והפחד.

מובא בגמרא (מגילה יב:): "ותמאן המלכה ושת", מכדי פריצתא
הוא, דאמר מר שניהן לדבר עבירה נתכוונו, מאי טעמא לא אתאי?
אמר רבי יוסי בר חנינא: מלמד שפרחה בה צרעת במתניתא תנא בא
גבריא ועשה לה זנב. ע"כ.

ויש להבין, מדוע נענשה שגדל לה זנב?

ונראה לומר, הגמרא מסכת מגילה (יב:) שבסעודתו של אותו רשע
(אחשוורוש) הללו אומרים: מדינות נאות, והללו אומרים פרסיות נאות.
אמר להם אחשוורוש כלי שאני משתמש בו אינו לא מדי ולא פרסי
אלא כשדי. רצונכם לראותה? אמרו לו אין, ובלבד שתהא ערומה.
שבמידה שאדם מודד בה מודדין לו. מלמד שהיתה ושת הרשעה
מביאה בנות ישראל ומפשיטן ערומות ועושה בהן מלאכה בשבת. היינו
דכתיב "אחר הדברים האלה כשוך חמת המלך אחשוורוש זכר את ושת
ואת אשר עשתה ואת אשר נגזר עליה", כשם שעשתה כך נגזר עליה!

התוספות רא"ש כתב בביאור דברי הגמרא דבר חידוש, שאין
הכוונה שהיתה ושת מביאה את בנות ישראל ערומות ממש, אלא

"מפשיטתן עדיהן שלובשות לכבוד שבת", ועל זה הענישה הקב"ה
במידה כנגד מידה שלא תבוא לפניהם בבגדי מלכות.

ונראה לומר, לפי הפשט שהיתה מפשיטה ממש את בנות ישראל,
ולכאורה, מה היתה הסיבה לכך?

אלא הגמרא במסכת שבת (ק"ג) אומרת: "וְכַבְּדוּ מִעֲשׂוֹת דְּרַבִּיךָ"
(ישעיהו נח, יג) שלא יהיה מלבושך של שבת כמלבוש של חול. כמו שהיה
רבי יוחנן קורא לבגדיו "מכבדי". וכן הגמרא בשבת (קמ"ה:) אומרת: ישבו
רבי חייא ורבי אסי לפני רבי יוחנן ורבי יוחנן היה מנמנם. שאל רבי
חייא את רבי אסי: מפני מה תלמידי חכמים שבבבל מצוינין
(בבגדיהם)? ענה לו: לפי שאינן בני תורה. וביאר רש"י, שלא היה ניתן
לכבדם מפני תורתם, כי הם לא היו תלמידי חכמים מספיק גדולים, אז
מחמת מלבושיהם שנראים חשובים מכבדים אותם.

התעורר רבי יוחנן ואמר להם, אל תגידו דברים לא מדויקים.
שאלו אותו: אם כך באמת למה הם מצוינים במלבושיהם? ענה להם:
לפי שאינם בני מקומם.

ומבאר רש"י: מארץ ישראל גלו לשם, והגולה למקום נכרי מציינין
עצמו במלבושים כדי שיהיה חשוב. "דאמרי אינשי במטא שמי, במלא
מטא תותבאי". כלומר במקומי כולם מכירים אותי, אבל כשאדם יוצא
מעירו הבגדים אומרים מי הוא. וכשהולך עם בגדים מכובדים, מראה
שהוא מכובד.

נמצא, כי הבגד מחייב את התנהגותו של האדם. הבגד מסמל את
ההבדל בין האדם לבעלי חיים, ממילא הבגד מחייב התנהגות נאותה.
לכך ביקשה ושתי שתבאנה ערומות, להידמות לבעלי חיים, ולהתנהג
כבעלי חיים.

לכן אנו מברכים בכל בקר: "מלביש ערומים". הבגד מראה על
כבודו ומעלתו של האדם מעל בעלי החיים.

לכן, כיון שושת רצתה שהתנהגו כבעלי חיים, לכן נענשה שגדל
לה זנב ותהיה דומה לבעלי חיים.

ובזה יבואר, בפסיקתא רבתי (פרשה י"ד) מסופר על יהודי שמכר
פרה לגוי, והנה כשהגיע יום שבת הפרה רבצה על מקומה ולא הסכימה
להמשיך לעבוד. הגוי החל להכותה מכות נמרצות אך כלום לא עזר ולא
התרצתה לקום ולעבוד. קרא ליהודי שמכר לו את הפרה, ואמר לו: איזו
פרה מכרת לי? בשבת היא לא עובדת. הלך היהודי ולחש באזני הפרה,
כשהיית תחת חסותי לא היית עובדת בשבת, ועכשיו כשאת לא
ברשותי, יכולה את לחרוש ולעשות מלאכה, מיד קמה הפרה ועשתה כל
מלאכה. ראה כך הגוי תמה תמיהה גדולה ואמר ליהודי; שמא כישוף
עשית לה? אמר לו היהודי, לא מכשףאני, אמרתי לה כשהיית אצלי,
שאני שומר את השבת, אז לא עבדת, ועכשיו, כשאין ברשותי יכולה
את ללכת ולעבוד.

מששמע כך הגוי, הרהר תשובה בלבו ואמר, הפרה הזאת מכירה
בבוראה ואני לא אכיר בבוראי, הלך אותו גוי ונתגייר והוא רבי יוחנן בן
תורתא.

מסביר הרמ"ע מפאנו בספר גלגולי נשמות (סימן מ"ט), שהפרה היא
ושתי שחזרה בגלגול, מפני שהיתה מצערת את בנות ישראל, ועושה
בהם מלאכה בשבת כמו שאמרו במגילה (יב:), ובכך היתה גורמת צער
גדול מאד לבנות ישראל, משום כך התגלגלה בפרה והוכתה מכות
נמרצות, ואותו גוי שהרהר בתשובה והתגייר היה הניצוץ הטוב שהיה
באחשוורוש, מאותו ניצוץ יצא ר' יוחנן בן תורתא.

ויש לומר, כי היא רצתה שאנשים התנהגו כבהמות, לכן התגלגלה
בבהמה.